

Bohoslužba 23. 10. 2022

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Introit: Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření. (2. Korintským 5,19)

Pozdrav

Píseň: 252

Modlitba: Bože, Ty víš, co se nachází v lidském srdci, Ty jediný je dokážeš prozkoumávat. Vidiš všechnu nečistotu a nepořádek, kterým jsme v sobě dali prostor. Proto Tě prosíme: Daruj nám schopnost pohlížet na sebe v pokoře, abychom dokázali poznat a vyznat před tebou své hříchy a zdrželi se odsuzování svých bližních. Vždyť Ty slyšíš pokornou modlitbu a ospravedlňuješ ty, kdo činí pokání. Pohled' na nouzi a bídu tohoto světa, na níž neseme podíl. Zlom moc zla a doved' nás do svého království skrze Ježíše Krista, Tvého Syna a našeho Pána a bratra, který s Tebou a s Duchem svatým žije nyní a na věky. Amen.

1. čtení: Jeremjáš 14,7–10.19–22

Píseň: 77

2. čtení: Lukáš 18,9–14

Kázání

Takhle ano a takhle rozhodně ne. Těmito slovy je možné shrnout vyznění podobenství o farizeovi a celníkovi. Pro ty, kdo mají raději obrazy, nabízím třeba představu návodu k použití nějakého výrobku nebo ke správnému postupu v určité situaci. Jeden obrázek na návodu je přeškrtnut jako špatný, druhý je naopak označen jako náležitý.

Vystupují před námi dvě protikladné postavy. Doslova vystupují, totiž do jeruzalémského chrámu. Jeruzalém se nachází v horách. Vlastně je to takový protiklad na druhou. My už totiž máme zařixováno, že ten dobrý je celník, zatímco ten špatný je farizeus. Farizejské chování je dodneška nadávkou. Jenže v Ježíšově době tomu bylo naopak. Farizeové byli strážci Zákona, jakási náboženská elita. Snažili se brát víru v Hospodina skutečně vážně. Žít vskutku náročným způsobem podle toho, co pokládali za Boží vůli pro izraelský lid. Proto není nutné myslet si, že farizeus v našem podobenství o sobě nemluví pravdu.

Právě zásluhou farizejského hnutí přežilo židovské náboženství zničení chrámu v r. 70 po Kr. a přetvořilo se do podoby, která mu dovolila přetrvat až do dnešní doby. Ostatně do světa farizeů nám ve svých listech dává nahlédnout apoštol Pavel, farizeus, který se stal křesťanem. Ačkoli z Nového zákona nevycházejí farizeové zrovna v nejlepším světle, ani mezi jejich učenci nechyběla výzva vystříhat se pohrdání druhými.

O celnících, výběřcích daní, se naopak dalo směle předpokládat, že jsou zloději a vyděrači. Inu, když vybíráte daně a žijete z toho, co získáte, není divu, když vyberete něco navíc. Možná tomu bylo tehdy podobně jako je tomu dnes s bankami a finančními institucemi, které také vydělávají na našich penězích a slovy chvály je obvykle nezahrnujeme... Kdo pracuje s penězi, má obvykle dost příležitostí se do něčeho nekalého zaplést. A přijít ke špatnému jménu už potom není tak složité.

Ježíš ale navzdory dobovým zvyklostem dává za vzor správné modlitby a správného postoje celníka. Netvrdí, že farizeus přeháněl a zveličoval svoje náboženské výkony, které přesahovaly míru požadavků Zákona. Možná mu skutečně co do zachovávání předpisů nebylo možné nic vytknout. Ale podle Ježíše přece zásadně pochybil. Vzal věci za špatný konec. Začal si o sobě myslet příliš. Do svých nástrah jej polapila pýcha. A to se projevilo jak na vztahu k Bohu, tak na jeho přístupu k lidem. Jeho „modlitba“ představuje vypočítávání vlastních kvalit a výkonů. Jako by o nich Bůh nevěděl. Obrací se sice k Bohu a svůj monolog formuluje jako poděkování, ale to je asi tak všechno, co má tahle reklama na sebe samého společného s modlitbou. K tomu se srovnává s jinými lidmi a povyšuje se nad ně. I nad přítomného celníka, o němž snad ani nic bližšího neví... Automaticky se považuje za lepšího a dokonalejšího, než by mohl být jakýkoli celník.

Výběrčí daní, postávající kdesi vzadu se naproti tomu vlastně ani neopovazuje pořádně modlit. Chápe svou situaci o poznání pravdivěji než farizeus. Ví, že žádné zásluhy před Bohem nemá a že je odkázán na jeho milosrdenství a odpuštění. Z lidského pohledu to pro něj vypadá beznadějně. Vždyť ani nemůže vykonat skutečné pokání – musel by totiž odškodnit každého, koho ošidil... Ale zdá se, že přesto věří nebo se alespoň snaží věřit v sílu Božího slitování, která překonává i lidské možnosti. A tak se jeho modlitba stává vyznáním vin a prosbou o odpuštění. A sklídí úspěch. Proti vší logice běžného myšlení se Hospodin staví na stranu celníka, a farizea nechává na pospas jeho uzavřenosti. Oba vystoupili do chrámu, ale pouze modlitba jednoho z nich vystoupila k Bohu. K Bohu se totiž vystupuje sestupem. Sestupem z výšin vlastní domýšlivosti a pýchy na tvrdou zem skutečnosti.

Zase jeden starobylý příběh. Jenže promlouvá i dnes k nám a možná se nás dotýká. Klade otázky. Nejsem alespoň v některých ohledech podobný tomu farizeovi? Nemyslím si o sobě víc, než je zdrávo? Umím se skutečně pokořit před Bohem jako ten celník? Jsou to závažné a nepříjemné otázky, mířící do hlubin našeho nitra. Ač se patrně nikdo z nás nemodlí takovým způsobem jako onen farizeus, proti pokušení myslet si, že jsme lepší než ostatní, zřejmě není imunním žádný člověk. Ani život v církvi tomu nezabrání. Vždyť jak vidno, na ty, kdo neberou své náboženství na lehkou váhu, má pýcha často důkladně políčeno.

Ať už si před Bohem připadáme hříšní či dokonalí, nezáleží na tom, co cítíme, ale na tom, jak nás vnímá Bůh. On vidí věci i lidi pravdivě a bez zkreslení. Přikrašlovat před ním naši situaci nemá smysl. Podíváme-li se však na své životy bez růžových brýlí, biblickým pohledem, pak jistě nebudeme tvrdit, že je vše v naprostém pořádku. Minimálně v naplňování přikázání milovat Boha i bližního jistě nějaké rezervy najdeme.

Máme před sebou dvě rozdílné postavy a jednu z nich si máme zvolit za příklad, ztotožnit se s ní. Je jasné, která to je. Ale pozor přitom na nebezpečí falešné pokory. Umělého sebesnižování, které není pravdivé. A také na pohrdání druhými lidmi. Což nemusejí nutně být jen vyloženě odpudivé postavy. Nejsme zkrátka soudci druhých, tím je Bůh.

Při všech náročných a nepříjemných otázkách, které na nás mohou z podobenství dorážet, z něj však pramení také naděje a důvod k radosti. Když totiž přijmeme roli bankrotáře, který nemá Bohu co nabídnout, který ani nemůže věci napravit, pak se smíme svěřit Boží otevřené náruči. Víra v Boží milosrdenství, které přesahuje naše chápání, dokáže spatřovat naději i tam, kde by jinak vidět nebyla.

Píseň: 330

Přímluvy: Následující modlitbu připravila Ekumenická rada církví u příležitosti blížícího se výročí vzniku Československa

Všemohoucí Bože, děkujeme za to, že v tobě nacházíme svůj pravý domov a že jsi i nám v nebi připravil příbytek. Pozvedáme své oči k Tobě a voláme spolu s žalmistou: Odkud mi přijde pomoc? V dobách nejistoty a obav se utíkáme k tobě a prosíme tě: Buď s námi i v dobách zkoušek, posiluj ty, kdo jsou zasaženi válkou i tíživou ekonomickou situací. Děkujeme ti za všechny, kdo podle svých sil pomáhají všem, kdo jsou ohroženi na životě nebo na svém živobytí. Věříme, že ty se ujímáš každého

člověka v nouzi a že ty vytváříš skutečný domov svým věrným. Chceme se proto radovat, že zde přebýváš s námi a sloužit jedni druhým dobrou službou lásky. V tom nás posiluj a utvrzuj, skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Tichá modlitba

Modlitba Páně

Píseň: 269

Ohlášky

- Ve čtvrtek se od 17:15 koná setkání střední generace.
- Příští neděli 30. října od 9 hod. se zde sejdem ke společným bohoslužbám se členy semonického sboru. Připomene si 505 let od začátku reformace. Bude vysluhována večere Páně a vykonáme sbírku na Jubilejní toleranční dar.
- Bratr farář se vedl minulou neděli bohoslužby ve sboru ve Vrchlabí a přiváží odtamtud pozdravy.
- Narozeniny oslaví v tomto týdnu Jaroslav Tyč.

Poslání: Mějte porozumění jeden pro druhého. Nesmýšlejte vysoko, ale věnujte se všedním službám. Nespolehejte na svou vlastní chytrost. (Římanům 12,16)

Požehnání: Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. (2. Tesalonickým 2,16–17)

Píseň: 716